

Project Manifesto

Belarusian legal journal “Praūnik” is an initiative of Belarusian law students and young lawyers launched in November, 2004 as an On-line project. This printed issue is regarded as a part of that versatile initiative. The main rationale of the project is to make an attempt to overcome the colonial thinking of a great portion of the older generation of Belarusian lawyers. The young lawyers, who contribute to this journal, aim at building their legal outlook grounding on the “Belarusian-European” legal paradigm rather than on the “Russian-Soviet” one.

Belarusians have deep and rich legal tradition which stems from the Statutes of Grand Duchy of Litva¹ (1522, 1569, 1588), written in the old Belarusian language, which were the most progressive examples of medieval codification of law in the Europe of that time. It is interesting to note that the modern identity of Belarusians as a nation has been formulated to a large extent by professional lawyers: from Kastuś Kalinoŭski and Francišak Bahuševič to Ivan Łuckievič, Raman Skirmunt and others.

Another important goal of the journal is to cover the lack of legal information in the Belarusian language. Today we face quite a strange situation when legal literature, judicial analytics and legal news are represented almost exclusively in Russian. Unfortunately, Belarusian authorities do not encourage practical use of the Belarusian language, limiting it almost exclusively to folklore. Moreover, since 1995 there has been a stable decline in the number of legal courses taught in Belarusian in public and private universities of Belarus. As a matter of fact, only the university courses of “History of State and Law of Belarus” are given (still not always) in Belarusian. The process of judicial terminology research in Belarusian is so slow that during the last decade not a single Belarusian legal dictionary was published. This project will hopefully contribute to the renascence of the Belarusian language in the sphere of law.

It was decided to make this edition bilingual with regard to the necessity of presenting contemporary Belarusian legal thought abroad. English was chosen to perform this role as an indisputable *lingua franca*.

The Goals of the project are:

- To unite the Belarusian-speaking students of law as well as practicing lawyers and legal scholars, who are committed to the development of the NATIONAL legal school;
- To provide a tribune for young specialists of law and political science, who wish to think Belarus-centered and critically;
- To popularize and refine juridical analysis and Belarusian legal terminology by means of providing legal texts, active forum discussions and an on-line dictionary;
- To share practical legal experience by means of maintaining a forum for discussion and regular on-line consulting.

Editorial policy

The Editorial Board encourages publishing new and critical articles and opinions, which might not correspond to the opinion of the editorial board. Despite the fact that our project is primarily run by the students of Belarusian State University, we welcome all those willing to contribute to our pages in Belarusian or English. We are looking forward to seeing your texts, proposals and comments. Our e-mail address is praunik@praunik.org.

■ EDITORIAL BOARD

¹ Here and further in the issue the name “Grand Duchy of Litva”, rather than “Grand Duchy of Lithuania” will be employed. The former name is evidently closer to the historical truth. The name “Grand Duchy of Lithuania”, by proking direct connotations of the present-time Republic of Lithuania, is misleading as for the origin and the national structure of the Belarusian-Lithuanian Grand Duchy. In that case, the term “Litva” appears to be both a sound and a compromising choice.

Маніфэст

Юрыдычны часопіс “Праўнік” первясткова паўстаў як on-line праект у лістападзе 2004 году з ініцыятывы шэрагу студэнтаў ды асьпірантаў права Беларускага дзяржаўнага ўніверсytetu, што імкнуліся такім чынам хаяць б неяк запоўніць нястачу якаснай праўнай інфармацыі на дзяржаўнай беларускай мове. Аднак ужо праз паўгады функцыянаванья ўэб-бачыны часопіса выявілася відавочнай неабходнасць пашырэння праекту коштам выпуску друкаванага выданьня, другі нумар якога мы й прапануем зацнаму чытачу. На сёньняшні дзень на кніжным/прэсавым рынку краіны ды ў байнэце склалася дзіўная сітуацыя, калі праўная літаратура, юрыдычная аналітыка й навіны права краіны падаюцца амаль спрэс па-расейску. Больш за тое, пасля 1995 году назіраецца ўстойлівая тэндэнцыя скарачэння колькасці праўных курсаў у дзяржаўных і прыватных ВНУ, што чытаюцца па-беларуску. Ніводнае аддзяленыне права краіны ня можа пахваліцца наяўнасцю хаяць б аднае акадэмічнае групы/плыні, якая б мела магчымасць атрымліваць юрыдычную адукацыю на роднай мове. Фактычна па-беларуску (дый то не заўсёды) чытаюцца толькі лекцыі з гісторыі дзяржавы й права Беларусі. Працэс распрацоўкі ўласнае юрыдычнае тэрміналёгіі настолькі замаруджаны, што цягам апошніх 10-ці год не было выдадзена ніводнага беларускамоўнага юрыдычнага слоўніка. Да таго ж, афіцыйныя выданыні часта папросту калькуюць праўныя тэрміны з расейскай мовы й практична ніколі не адыходзяць ад сумнеўных лексычных штампаў савецкіх часоў.

Другая прычына — імкненыне пераадолець скалянізванне мысьльеньне вялікае часткі сваіх старэйшых калегаў. Генерацыя праўнікаў, заангажаваных у працы над гэтым часопісам, мысьліць сябе нашчадкамі й прадаўжалальнікамі “ліцьвінска-беларускае” праўніцтва традыцыі. Традыцыі, што ўзбагаціла чалавецтва імёнамі Ліва Сапегі, Паўла Астравіцкага, Марціна Валадковіча, Астафея Валовіча й г.д. Традыцыі, плёнам якой сталі Статуты Вялікага Княства Літоўскага, напісаныя, як вядома, на старабеларускай мове, — найпрагрэсіўнейшыя прыклады кадыфікацыі ў тагачаснай Эўропе. Традыцыя гэта эўрапейская каранямі (кантынэнтальнае права, рымскі цывілістычны фундамэнт, ідэі канстытуцыяналізму) ды нацыянальная па форме (беларуская мова й кшталтаваныне ўласных праўных дактрынаў, закліканых спрыяць паспяховай дэмакратызацыі дзесяцімільённага эўрапейскага народу). Па сутнасці, сама мадэрновая беларуская ідэнтычнасць была сформуляваная юрыстамі па адукацыі: ад Кастантына Каліноўскага й Францішка Багушэвіча да Івана Луцкевіча, Рамана Скірмунта, Фабіяна Акінчыца ды іншых. Стваральнікі часопіса ні ў якім разе не падзяляюць падыходаў, што атаясамліваюць “тэарэтыкаў савецкага права” з “айчыннай школай”, а таксама не вітаюць “інтэграцыі” беларускага й расейскага заканадаўстваў. Падыходаў, якімі часцяком злouжываюць аўтары беларускіх падручнікаў, публіцыстычных артыкулаў й курсаў лекцыяў юрфакаў краіны.

Мэты праекту:

- задзіночыць беларускамоўных студэнтаў-праўнікаў краіны (перадусім юрыдычнага факультету й аддзяленыня міжнароднага права факультету міжнародных стасункаў БДУ), а таксама практикуючых юрыстаў і тэарэтыкаў права, што імкнуцца спрыяць пайставанью НАЦЫЯНАЛЬНАЕ школы права;
- запачаткаваць/працягнуць традыцыю беларускамоўнае юрыдычнае аналітыкі, асабліва ў тых галінах, дзе выкарыстаныне роднай мовы да гэтага часу было фрагментарным (цывілістыка, гаспадарчае, працоўнае права й д.п.);
- прэзентаваць трывалу для маладых адмыслоўцаў з права й паліталёгіі, не абцяжараных абрацыямі каляніяльнага мысьльення;
- стварыць прэцэдэнт рэгулярных навінаў і аналітычных артыкулаў з права на беларускай мове;
- прыведзенымі тэкстамі, праз актыўнае абмеркаванье на форуме ды арыгінальны аўтарскі Інтэрнэтавы слоўнік паступова распрацоўваць і папулярызоўваць сучасную беларускую юрыдычную й паліталягічную тэрміналёгію;
- абменьвацца досьведам працы з надзённымі проблемамі айчыннага заканадаўства й супольна практикавацца шляхам спробаў on-line кансультаванья на адпаведным форуме сайту.

Удзельнікі праекту таксама спадзяюцца, што ў межах часопіса паўстане сапраўдная ауора для сустрэчы і дыялёгу прагрэсіўных беларускамоўных палітолягаў. Гэтая ініцыятыва, дзякуючы

прынцыповай адкрытасьці нашае творчае лябараторыі для новых удзельнікаў, скіраваная на тое, каб дапамагчы маладым і незалежным тэарэтыкам заявіць пра сябе. Мы мяркуем, што канцэптуальны аппарат і мэтадалёгія паліталалягічнага аналізу павінны распрацоўвацца і выпрабоўвацца менавіта з дапамогай актуальных і жывых дасьледаваньняў, і запрашаем усіх ахвотных далучацца да нашых тэарэтычных высілкаў.

Пры падборы тэкстаў мы імкнемся пакідаць як мага больш прасторы для выказваньня нетрадыцыйных пазыцыяў, што часам могуць супярэчыць меркаваньням рэдактарскай рады. Мы лічым непрымальнай дыскрымінацыю паводле перакананьняў, узросту й сацыяльных пазыцыяў аўтара, бо збольшасьці прытрымліваемся ліберальных поглядаў. Нягледзячы на тое, што праект робіцца высілкамі студэнтаў і асыпірантаў БДУ, будзем рады прэзэнтаваць тэксты ўсіх, хто імкнеца "мысьліць-па-беларуску-й-дзеля-Беларусі": ад выпускнікоў юрфкаў да дактароў юрыдычных наўук, ад тэарэтыкаў сталічных ВНУ да практикуючых праўнікаў беларускіх містэчак.

Зважаючы на неабходнасць рэпрэзэнтацыі найноўшай юрыдычнай думкі Беларусі ў сьвеце, было вырашана зрабіць друкаваны часопіс дэзвюхмоўным. У якасці мовы-“трансълятара” была абраная бяспрэчная *lingua franca* — ангельская. Што да беларускай мовы, уважаючы кожны зь яе сёньняшніх варыянтаў за легітымны й паважаючы права на адстойванье сваёй пазыцыі, друкуем тэксты ўва ўсіх трох варыянтах: клясычны правапіс, “наркамаўка”, лацінка.

Чакаем на Вашыя тэксты, прапановы супрацы, парады й зацемкі на адрес praunik@praunik.org.

■ РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ